

ARGUMENT (432) *sb*

argument*m* (400), **argumentum** *n* (19), argument *a.* argumentum (13); argument *RejPs* (133), *LubPs* (159), *RejWiz* (2), *BibRadz* (13), *KwiatKsiąż* (2), *OrzQuin* (6), *RejAp*, *GórnDworz*, *BietSpr* (2), *RejPosWstaw*, *CzechEp* (8), *CzechEpPORz*, *NiemObr* (20), *ReszPrz* (3), *LatHar*, *GrabPospR*, *WujNT* (36), *JanNKar*, *PowodPr*, *CiekPotr*, *KlonWor*; argumentum *SeklKat*, *RejKup*, *GroicPorz*, *Mącz* (3), *SarnUzn* (3), *WujJud* (9); argument : argumentum *Leop* (6 : 1).

-t : -th (431 : 4).

a oraz *e* jasne; *a* pisane dużą literą 376 r.

sg N argument (352), argumentum (8). ◇ *G* argumentu (11). ◇ *A* argument (9), argumentum (1). ◇ *I* argument(e)m (5). ◇ *L* argumentencie (2). ◇ *pl N* argumenta (9). ◇ *G* argumentów (8). ◇ *A* argumenta (13), argumenty (2); -a *PatKaz I*, *MurzNT*, *BibRadz*, *OrzQuin* (2), *WujJud*, *CzechEp*, *NiemObr* (5), *ReszPrz*; -y *WysKaz*, *SkarKaz*. ◇ *I* argumenty (8), argumentami (3); -y *Mącz*, *RejPos*, *NiemObr* (4), *OrzJan*; -ami *SarnStat* (2); -y : -ami *WujNT* (1 : 1). ◇ *L* argumenti(e)ch (1).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI i XVIII w.*

1. *Dowód*, *uzasadnienie*, *racja* [*argumentum* – *dowód*, *wywód* *BartBydż*; *potwierdzenie*, *dowód* *Mącz* 16a; *dowód*, *czym dowodzą czego*, *proba* – *argumentum Cn*] (71) : *PatKaz I* 11v; *MurzNT* C3v; *Argumenthá Stánkárowe/* ktoremi obálá iednego Bogá Oycá. *GrzegRóżn* J4 *marg*; *Conquifitis rationibus difputare*, *Wynálezionemi á dobrze vważonemi árgumenty fie difputowác*. *Mącz* 336c, 89b; *Tym lámym Argumentem Orator wielki v Gréków Demofthenes/* wfzytkę moc burzy Philipá Królá Mácedónfiégo *OrzQuin* Q2, E, Ev, Sv, Aa4; *Trzebá tu rozeznánie mieć miedzy tym argumentē*. *SarnUzn* E6, E, H2; *żaden namędrfzemi wymyflý fwemi/* diálektikámi fwemi/ *y árgumenty fwemi/* nie może poznác Bogá Oycá iego niebiefkiego *RejPos* 288v; *WujJud* 121v, 127, 170v, 173v, 249, 249v; *A iřz y wtora część árgumentu ieft prawdziwa*. *BiałKaz* G; *SkarŻyw* 47; *iż mu fię nic nie odpowiedziało ná iego árgumentá* *CzechEp* 260, 15 *marg* [2 r.], 268, 343 *marg*; *Skąd táki árgument wiodł/* iż głowá/ *ktorá ná tym mieyfcu Páweł przypomina/* nie może fię ścięgác ná páná Chriftułá *NiemObr* 30; *Stąd/* iákich dowodow y wywodow X. K. *vżywał/* z przypominánia árgumentow iego (ktorem wyżfzey położył) káždy obaczyć może. *NiemObr* 37, 24, 26, 30, 34 [2 r.], 40 (17); *ReszPrz* 47, 58; *ActReg* 147; *LatHar* 683 *marg*; *kiedy to Turek nie argumenti/* ále řzablą wiárę Páná Kryftułowá burzy *OrzJan* 130; *SarnStat* 761, 1299; *SkarKaz* 636b; *Choćia wierutny fałzferz fwoy árgument zdobi*. *KlonWor* 80.

argument *czego*(1): *Argument* mieyfcá przedfię wziętego. *RejPosWstaw* 143a *marg*.

argument *przeciw komu*, *czemu* (3): *Czytáyćie/* *Olintyáki y Philipiki* iego [*Demostenesa*]/ *naydziećie w tám tych Orácyach ftráfzliwe Argumentá* *przeciwko Księřtwom* *OrzQuin* Q2; *ReszPrz* 45; *Abowiem nie máią [adwersarze nasi]* iedno te dwa árgumenty *przeciwko* nam. *WysKaz* 32.

W charakterystycznych połączeniach: argumenta *burzyć*, *odjąć*, *pokrywać*, *przytoczyć*, *refutować; argumenty* (*argumentami*) *dysputować* *się*, *dowodzić* (3).

Zwrot:»wykręćić się słomianymi argumenty«: *A mogli fię [przeciwnicy]* tymi řwymi řłomianymi árgumenty *wykręćić*. *NiemObr* 74.

Wyrażenia: »babie argumenty«: ktorzy [prokuratorzy] tego dowodzą (ále nikczemnymi y bábiemi árgumenty) iż Papież zacniey(ŷy niŷ wŷzytko Concilium NiemObr 62.

»dowodny argument«: y z dowodnych árgumentow fię tego domyŷlawamy/ że ná nas w rychle z nienaczká [nieprzyjaciele] nápadná GrabPospR N3.

»jasny argument« : czego iálny árgument był JanNKar Bv.

»zgniły argument«: Lecŷ wy ŷadney rzeczy ináczey probowác nieumiećie/ iedno tym zgniłym argumentem WujJud 170v.

Szeregi: »argument a (to jest) dowod«(2): Wtory argument/ to yeft/ dowod [wolnego umyslu]/ gdy kto dobrowolnie poŷlufzny bywa ŷtarfzym KwiatKsiąŷ Bv; Analytica. Wykład árgumentow á dowodów. Mącz 9a.

»argument abo przedŷiewzięćie«: á [sam X. K.] árgumentby ábo przedŷiewzięćie Dawidowe w nim [w tym Psalmie] vpátrzył CzechEp 166.

»argument i przykád«: fnádneyby/ z tego ŷwego árgumentu/ y przykádu rozwięzać fię mógl [Jego Miłość]. NiemObr 83.

»racyje, argumenty« : Controuerŷiae przedtym pifywano práwie rozpieráiąc fie ráciámi, árgumentámi, y replikiuąc SarnStat 1299.

»argument i ŷrzodek«: abowiem niktore [umysły] łatwie w kaŷdey rzeczy argument y ŷrzodek mogá naleć przez ktory ŷwoie przedfię wziećie prowadzić mogá KwiatKsiąŷ Kv.

»wywod albo (i) argument, argument a wywod« (2 : 1): Argument/ á wywod w. m. pánie Kostká nieieft zły/ ále zda mi fie iż więcey w nim poŷtáwy/ niŷ wátku Górndworz Ff5; A ktofz was takiego wyvodu álbo Argumentu náuczył? WujJud 45, 7.

2. Krótkie przedŷtawienie treŷci, streszczenie, treŷć [argumentum – summa a krotkie namianowanie, co ŷię w kaŷdey rzeczy dzieje, ut, argumentum Virgilli, summa krotkiemi ŷlowsy ogarniona co ŷię w calym Vergilijusie wypisuje Mącz 15d; suma rzeczy, krótkie zebranie – argumentum epistolae, concionis Cn] (361) : Pfálmus 50. Argument. Tu wtem Pfálmie ieft figura á prorocstwo ŷádu boŷego RejPs 74, 16, 17, 17v, 23, 27 (133) A dla lepŷzego zrozumienia/ Iá przydáne Argumentá y ánnotácyie/ tho ieft/ krocuchne wypifánie/ iżby wiedzyeli ći co go vŷyiwác będą/ czo ktory Pfálm w tobie zámyka. LubPskt; Argument. PSalm ten opowiada nam dziwne á moŷne wywiedzenie z Egiptu ludu vtrapionego. LubPs Z6, B, Bv, B2v, B3, B3v (157); RejWiz A5v–A8v ŷp; Leop VVv; y thákŷzechmy naprzod w kaŷdych kŷięgách kłádli Argumentá/ ktore w ŷobie rzecz wŷzytkę która ŷię tám w nich toczy krotko zámykáia/ gdzie teŷ tám vkázuiemy koniec y cel ku ktoremu ŷię ony rzeczy ciągná BibRadz I 5v, 5v, 121, 148v, 273v, 346 (10); BielSpr b3v ŷp; CzechEp 102, 322; O S. Ianie mowiło fię doŷyć w Argumenćie poŷoŷonym przed Ewángeliá iego. WujNT 815, 4 przedm; CiekPotr 1.

argument czego (45): RejJóz A3; SeklKat A6; Argumentum tych to kŷyáŷek. GroicPorz C marg; Argument Epiftoły S: Páwłá Apoŷtołá do Tytá. Leop RR6v, PP4, NN6; ARgument tych Kŷięg. BibRadz I 1, 31, 218v; Pierwŷzych kŷięŷek Argument. CzechEpPORz 3; Argumentá kaŷdych kŷięg. WujNT 26 przedm marg, kt, 26 przedm [2 r.], 391, 391 ŷp, 519 [2 r.] (34); PowodPr 6.Cf Szeregi.

argument na co (5): Argument ná obiáwienie ŷwiętego Ianá. Leop VVv, P4, QQ5v; RejAp BB7v; Argument ná ty Kŷięŷki. BielSpr b3. Cf Szeregi.

argument o czym (1): Przedmowa ku themu co ma czyść/ á co ma rozumieć o tych książkach/ przy kthorey ieft Argument o wŕzytkich Rozdzyalech/ krotko wypifány. *RejWiz* A4v.

Szeregi:»argument albo (to jest) położenie«(3): Argument to ieft położenie tey ŕsprawy która fie zamyka w tych książkach. *RejJóz* A3; A ták włálnie fie ten Pfalm prziftoŕował ná kroleftwo Ewanyeliey fwięthey po wŕzem ŕwiecie/ gdyż ieft iednákiego árgumentu/ ábo położenia s przednieyfzymi. *LubPs* X; A tu iuż będzie Argument to ieft krotkie położenie porządkiem vczynione ná káždá Roŕprawę z ofobná *RejAp* BB7v.

»argument(um) a(l)bo (i) summa (summaryjusz)« (10): Argumentum albo Summa tich książek. *SeklKat* A6; *Leop* NN6; Liczby w Argumenćiech ábo w Summáriufzách Rozdziału káždego rozládzone/ znáčzą wierŕze Rozdziału/ do ktorych należy oná Summá. *WujNT* 28 *przedm*, *kt*, 26 *przedm*, 391, 391 *żp*, 519 [2 r.]; Argument ábo fummá tey Propoficyey. *PowodPr* 6 *marg*.

Synonimy: 1. dowod, przedŕwzięcie, racyja, wywod; summa, summaryjusz.

TZ